

A2: schoolontwikkelingsmodel

Toelichting

Dit schema is ontleend aan de basisbegrippen van adaptief onderwijs. Daarbij staan de begrippen: relatie, competentie en autonomie centraal. Deze drie begrippen worden gekoppeld aan de drie werkgebieden in het onderwijs:

- Interactie: hoe ga je om de kinderen in de klas
- Instructie : hoe geef je instructie in de klas
- Organisatie: hoe is de organisatie in de klas

Wanneer deze drie werkgebieden gekruist worden met de drie begrippen van adaptief onderwijs ontstaan er 9 werkvelden. Op al deze 9 werkvelden werkt de leerkracht.

De werkvelden worden in dit schema gerangschikt:

	relatie	competentie	autonomie
interactie	1 groeps sfeer	2 structuur en regels	3 zelfstandigheid
instructie	4 -directe instructie -screeningsanalyse	6 succeservaringen	8 gedifferentieerde instructie
organisatie	5 opstelling in de klas	7 instructietafel	9 zelf plannen

De 9 werkvelden worden in een bepaalde volgorde gezet. Het uitgangspunt is dat de leerkracht pas goed kan handelen in een werkveld, als de vorige werkvelden goed ontwikkeld zijn:

- De basis in elke klas is werkveld 1: de relatie met de leerlingen en een goede werksfeer.
- Als de sfeer en de relatie goed zijn, kan de leerkracht met gemak werken aan een veilige en duidelijke regels en structuur(werkveld 2). Bij moeilijke groepen moeten werkveld 1 en 2 niet omgedraaid worden: regels en structuur aanleren zonder sfeer zorgt ervoor dat de leerkracht als een soort politieagent moet gaan optreden.
- Als werkveld 1 en 2 goed zijn, kan de leerkracht op een positieve en rustige manier aan de zelfstandigheid van de leerlingen werken. De basis is daarvoor gelegd.
- Als de werkvelden 1, 2 en 3 goed zijn, kan de leerkracht met gemak goede instructie geven en is de basis gelegd voor optimale prestaties(werkveld 4).
- Als die basis gelegd is, kan de leerkrachten met gemak investeren in zelfstandig werken. Dat kan alleen als de leerlingen in staat gesteld worden om samen te werken. Gezien de ontwikkeling van de eerste 4 werkvelden is de bereidheid tot samenwerken ontwikkeld. De leerlingen kunnen nu gemakkelijk in groepjes geplaatst worden. Leerlingen moeten meer mogelijkheden hebben om met iemand samen te werken (werkveld 5).
NB: de werkvelden 1 t/m 5 vormen de basiswerkvelden van de groepen 1, 2 en 3. De volgende leerkrachten kunnen dan verder bouwen aan de ontwikkeling van de groep
- De verschillen tussen de leerlingen worden vanaf groep 5 steeds groter. Hulpverlening aan de instructietafel is alleen mogelijk als de zwakkere leerlingen succeservaringen verwachten. Zonder die verwachting zal de leerlingen niet goed tot werken komen(werkveld 6).
- Een instructietafel (werkveld 7) is pas effectief als de voorafgaande werkvelden goed ontwikkeld zijn.
- Als de 7 eerdere werkvelden goed ontwikkeld zijn, is de basis gelegd voor gedifferentieerde instructie (werkveld 8) en kan de leerkracht steeds meer overlaten aan de leerlingen zelf(werkveld 9)

In dit schema wordt een korte inhoudelijke beschrijving gegeven van de 9 werkvelden.

Gebruik

De leerkracht kan zijn groep leggen op de inhoud van de 9 werkvelden. Zeker bij moeilijke groepen zal hij moeten bepalen in welk werkveld hij nog moet investeren. Werkvelden overslaan kan leiden tot steeds meer problemen in de volgende werkvelden.

Literatuur

Het werken met de 9 werkvelden wordt verder uitgewerkt in de Kabell-methodiek van Onderwijspraktijk Harry Janssens (www.onderwijspraktijk.nl)

In de Kabell-methodiek zijn de acties in de werkvelden gekoppeld aan de competenties van de SBL, aan observatiemethodiek. In de Kabell-methodiek staat de begeleidende rol van de intern begeleider centraal.

Kenmerk van de Kabell-methodiek is dat de verworvenheden van de school met gemak ingepast worden.